

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

Adórendszer: elmaradásban a versenytársaktól

Hazánkban az átlagosnál jóval magasabb az indirekt adókból származó
bevételek mértéke

Fókusz

Egy gazdaság versenyképességének fontos mérőszáma az átlagos adóterhelés. Amennyiben a vállalkozások az adminisztratív terheket túl magasnak ítélik, termelésüket, beruházásaikat visszafoghatják, illetve új befektetők fordulhatnak el az országtól. Az elmúlt hónapok adóintézkedései nyomán az adóterhelés szintje 37 százalékra csökkent le, ám ez még mindig elmarad a visegrádi országok átlagos adóterhelésétől.

Háttér

A hasonló fejlettségű országok adataival összehasonlítva megállapítható, hogy Magyarországon kiemelkedően magas volt az utóbbi években a GDP-arányos adóterhelés, magasabb az EU 27 illetve az eurózóna átlagánál is. A visegrádi országok 2008-ra kimutatott átlagos 33 százalékos adóelvonás 7 százalékponttal volt alacsonyabb a 40 %-os magyar mutatónál. Az elmúlt időszak adórendszer-átalakításai ugyanakkor lényegesen javították az adózási helyzetet Magyarországon. Döntően a tavaly júliusban bevezetett társasági adócsökkentés nyomán az adóelvonás mértéke tavaly 37,6 százalékra süllyedt le. Az arányos, egykulcsos személyi jövedelemadó 2011. januári bevezetésének köszönhetően az adóterhelés idén tovább csökken, várhatóan 36,5 százalékra.

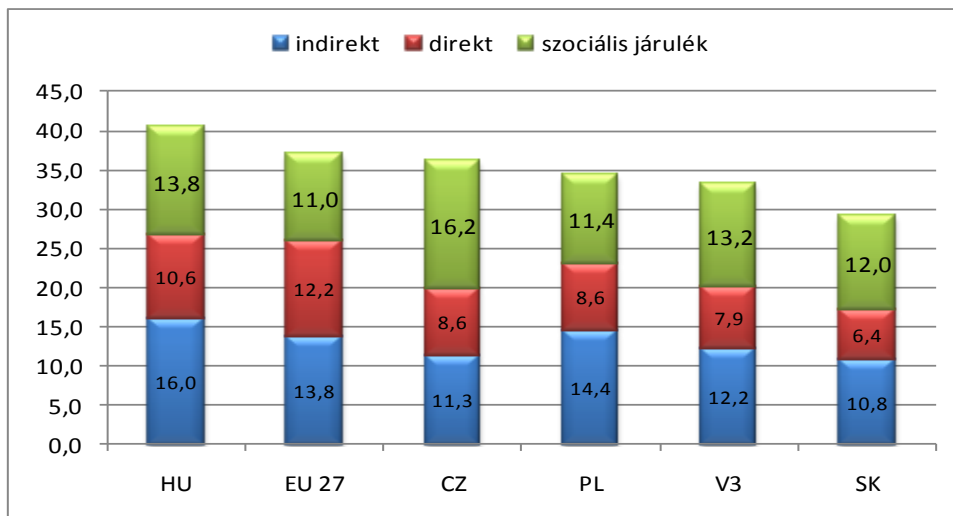
“Sarokkövek”

Versenyképességi helyzetünk

Adózás a közteherviselési forma szerint

Az **indirekt adók** nemzetközi összehasonlításban magasak voltak 2008-ban Magyarországon, míg a direkt adók mértéke összehasonlításban közepesnek számított a visegrádi országokhoz képest,

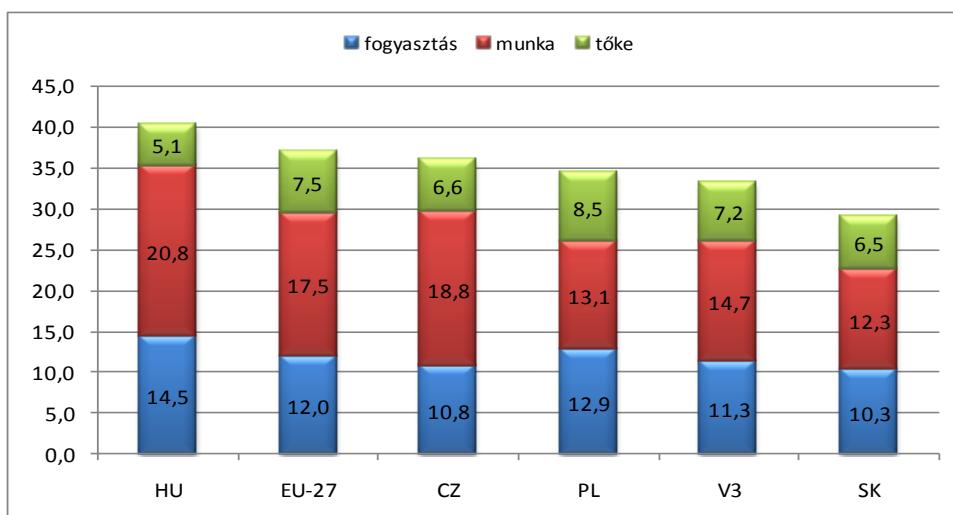
viszont csaknem 3 százalékponttal magasabb ezek szintje is. A szociális járulékok mind az EU 27, mind a visegrádi országok átlagánál kis mértékben magasabbak voltak.

Nemzetközi összehasonlításban tehát hazánkban az átlagosnál jóval magasabb az indirekt adókból származó bevételek mértéke. Ugyanez igaz a **társadalombiztosítási hozzájárulásokra** is, míg a közvetlen adók GDP arányos terhe az EU átlagnál jóval kisebb, a visegrádi országok arányánál azonban nagyobb.

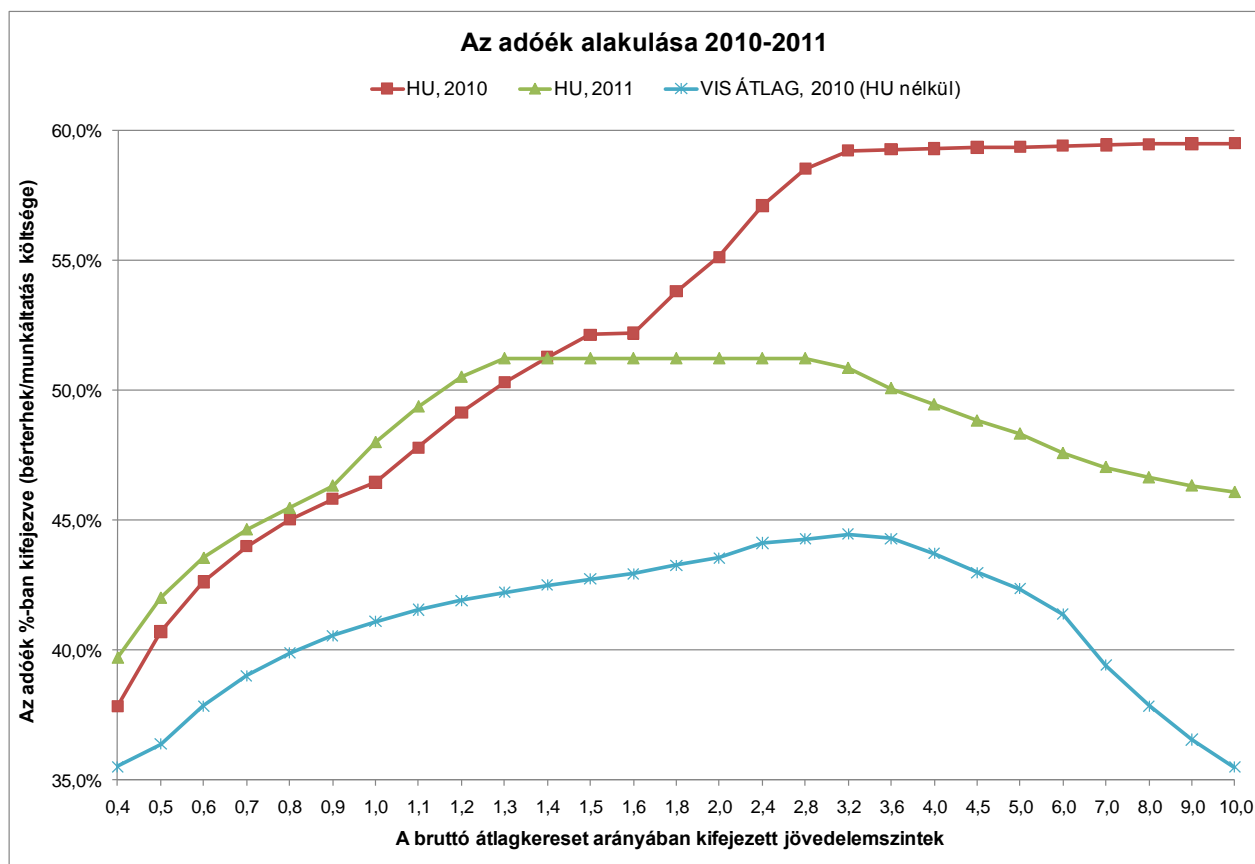
Adózás közgazdasági funkció szerint

A **fogyasztást terhelő adókból** származó bevételek GDP-hez viszonyított aránya 2008-ban Magyarországon kiemelkedő volt, az EU tagállamok rangsorában a 4. helyen álltunk. A hazai 14,5 százalékos részarány 2,5 százalékponttal meghaladta a 12 százalékos EU-átlagot, a magyar mutató a visegrádi országok (V3) átlagát (11,3 százalék) is felülmúlta.

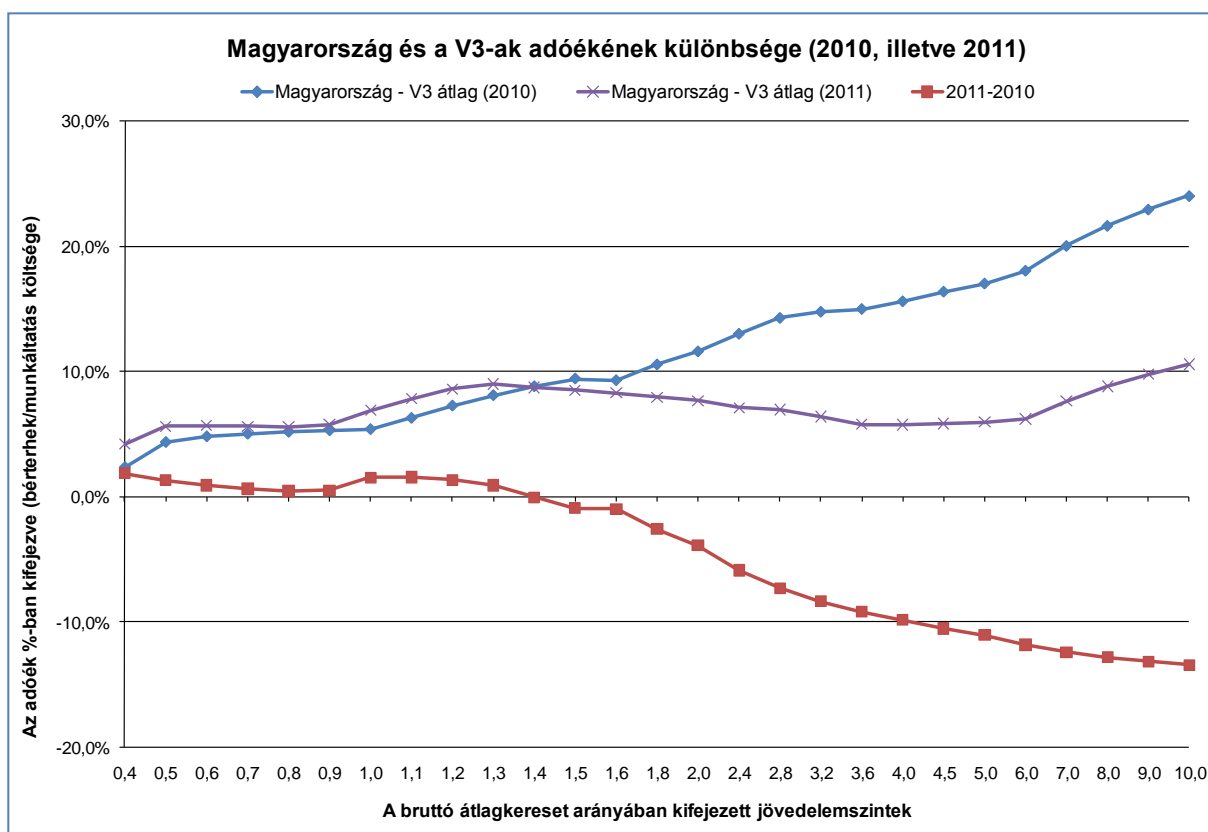

Az **élőmunka után felmerülő közterhekből** befolyt bevételek GDP-hez viszonyított aránya Magyarországon szintén meghaladta a nemzetközi átlagot. Miközben az EU tagállamok átlagában az említett mutató 2008-ban 17,5 százalék, a visegrádi ország-csoport esetében pedig csupán 14,7 százalék volt, a hazai arány megközelítette a 21 százalékot. Az élőmunka magasabb terhelésének oka elsősorban a társadalombiztosítási hozzájárulások mértéke. Emellett fontos elem természetesen a személyi jövedelemadó elvonás is, ez azonban a közelmúlt reformjai következtében lényegesen csökkent, mérsékelve és a visegrádi átlaghoz közelítve a magyar adóéket.

Az alábbi adóék megmutatja, hogy a 2011-es adóváltoztatások milyen módon befolyásolták a magyar adóéket, aszerint, hogy a teljes munkaerőköltségnek összesen hány százalékát vonja el az állam különböző adók és járulékok formájában (a munkavállaló és a munkaadó terheket egyaránt beleértve).

Az ábrán látható, hogy a 2010-ben majdnem lineárisan növekvő, majd az átlagbér 3-szorosa körül magas szinten stabilizálódó adóék, 2011-re elmozdult a visegrádi országokéhoz hasonló negatív meredekségű parabola függvény irányába. Az átlagbér 1,4 szerese felett nagymértékben csökkent, ez alatt kissé nőtt. Összességében, átlagosan azonban 4.6%-ponttal csökkent az adók és járulékok munkáltatás költségéhez viszonyított aránya, igaz ennek szórása jelentős volt.

2010-ben az átlagos különbség Magyarország és a visegrádi 3-ak adóéke között, 11,7%-os volt, míg 2011-ben ez az átlagszám 7,1%-ra mérséklődött. A magasabb jövedelemtartományokban (átlagbár 4 szerese felett) az arányszám 10% pontnyi illetve afeletti mértékben csökkent. Ennek eredményeképpen a magyarországi illetve V3 országok adóék különbségének szórása mintegy negyedére csökkent, megteremtve ezzel egy igazságosabb, munkára ösztönző jövedelemadó rendszert. Míg 2010-ben a magyar adóék és a V3-as különbségének tartománya 2,3%-tól 24%-ig terjedt, a 2011-es változtatások hatására ez a 4,2%-10,6% tartományra mérséklődött. Ez azt jelenti, hogy továbbra is van lemaradásunk a V3-akhoz képest az adóék területén, ugyanakkor e különbség eloszlása sokkal egyenletesebb a különböző jövedelemszintek tekintetében.

Az előzőektől eltérő jelenség figyelhető meg a **tőkeadók** adóterhelése tekintetében. A 2008-as évben mindössze négy olyan EU tagállam volt (a balti országok és Szlovénia), amelyekben a tőkeadókból származó költségvetési bevételek GDP-hez mért aránya alacsonyabb a magyarországi adatnál: az EU27 mutatója 7,5 százalék, a visegrádi ország-csoport átlaga 7,2 százalék, míg a magyar ráta mindössze 5,1 százalék. Különösen alacsony a magyar elvonás a vagyonelemeket illetően, ez azonban versenyképességi szempontból nem kiemelkedő fontosságú.

Az utóbbi időben a nemzetközi adópolitika kiemelt területe a környezetvédelemmel összefüggő elvonások („**ökoadók**”) vizsgálata, fejlesztése. Az ökoadókból származó bevételek GDP-hez

viszonyított súlya mérsékelt a világban, 2008-ban az EU tagállamokban átlagosan 2,6 százalékot képviselt. A magyar adat (2,7 százalék) lényegében megegyezik a nemzetközi átlaggal és kissé meghaladja a visegrádi országok mutatóját. GDP arányosan ugyan magas az ilyen típusú adóteher hazánkban, azonban az összes teherhez viszonyított arány alacsony. Ez azt mutatja, hogy a munkát terhelő adók mérséklésével és a zöld adók emelésével a teljes adóterhet át lehet strukturálni, egy a munkát jobban ösztönző szerkezet irányába.

Adóbevételek az adóztatás joga szerint

Magyarországon 2008-ban a teljes adóbevétel 61,3 százaléka a központi költségvetésbe, míg 31,4 százaléka a társadalombiztosítási alapokba került. A helyi önkormányzatokhoz 6,4 százalék, míg az EU költségvetésébe 0,9 százalék került. A helyi önkormányzatok részesedése az adóbevételekből az EU-ban (10,4 százalék) mintegy másfélszerese, a visegrádi országokban mintegy duplája a magyar értéknek, vagyis **az adócentralizáció mértéke magasnak tekinthető hazánkban.**

Összegzés

Hazánkban az átlagosnál magasabb a közvetett adókból és a társadalombiztosítási hozzájárulásokból származó bevételek aránya, míg a közvetlen adóbevételek részesedése az átlagnál mérsékeltebb.

Magyarországon a forgalomra, illetőleg az élőmunkára háruló terhelés meghaladja a nemzetközi átlagot, míg a tőkét érintő elvonás (pl. a vállalkozások jövedelme, a különféle vagyonelemek utáni adók) elmarad attól. A helyi önkormányzatok részesedése a teljes adóbevételből jelentősen alatta marad az uniós és régiós átlagnak.

Az utóbbi időben a nemzetközi adópolitika kiemelt területe a környezetvédelemmel összefüggő elvonások („ökoadó”) vizsgálata, fejlesztése. Az ökoadókból származó bevételek GDP-hez viszonyított súlya mérsékelt a világban, 2008-ban az EU tagállamokban átlagosan 2,6 százalékot képviselt. GDP arányosan ugyan magas az ilyen típusú adóteher hazánkban, azonban az összes teherhez viszonyított aránya alacsony. Ez azt mutatja, hogy a munkát terhelő adók mérséklésével és a zöld adók emelésével a teljes adóterhet át lehet strukturálni, egy, a munkát jobban ösztönző szerkezet irányába.

Budapest, 2011. február 21.

Nemzetgazdasági Minisztérium